

Vlaams
Parlement

vergadering **C199 – LEE28**
zittingsjaar 2012-2013

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Onroerend Erfgoed

van 7 mei 2013

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Ludo Sannen tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de mogelijke winsten van luchtvaartmaatschappijen door de moeizame invoering van emissierechten in de luchtvaartsector - 1542 (2012-2013)	3
Interpellatie van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over problemen bij de financiering van het onderhoud en de uitbouw van het rioleringsnet - 79 (2012-2013)	6
Vraag om uitleg van mevrouw Gwenny De Vroe tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het interregionaal stookolietankfonds - 1326 (2012-2013)	13
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Deckx tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de evolutie van knelpunten binnen de uitvoering van het bekkenbeheerplan en de bijhorende deelbekkenbeheerplannen van het Netebekken - 1341 (2012-2013)	15
Vraag om uitleg van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de luchtvervuiling en de gevolgen voor scholenbouw - 1466 (2012-2013)	18
Vraag om uitleg van mevrouw Gwenny De Vroe tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over Fost Plus en OVAM - 1490 (2012-2013)	22

■

Voorzitter: de heer Bart Martens

Vraag om uitleg van de heer Ludo Sannen tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de mogelijke winsten van luchtvaartmaatschappijen door de moeizame invoering van emissierechten in de luchtvaartsector - 1542 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Minister, mijn vraag handelt over de toepassing van de emissiehandel voor luchtvaartmaatschappijen en mogelijke winsten die ze daarbij kunnen maken doordat de toepassing zo moeizaam op gang komt. Kort gezegd komt het erop neer dat luchtvaartmaatschappijen eerst wel broeikasgasemissierechten verschuldigd waren en later niet meer. Daar zijn twee redenen voor.

De eerste reden is intern Belgisch. Er was een Vlaams decreet dat is vernietigd door het Grondwettelijk Hof. Bij gebrek aan samenwerkingsakkoord is de Vlaamse en bij uitbreiding Belgische luchtvaart niet meer gevat door de regeling.

Op 6 juni 2012 is in het Overlegcomité het samenwerkingsakkoord goedgekeurd waardoor de gewesten de rechten innen voor de maatschappijen die gebruikmaken van de regionale luchthavens. De Milieu- en Natuurraad (Miniraad) heeft een advies gegeven maar de Vlaamse Regering heeft nog geen ontwerp goedgekeurd. De inbreukprocedure van Europa tegen België is intussen ingeleid.

De tweede reden is Amerikaans. De Amerikaanse Senaat heeft op 24 september 2012 de luchtvaartmaatschappijen van de Verenigde Staten vrijgesteld. Intercontinentale vluchten vallen dus niet meer onder het systeem. De Europese Commissie heeft de inwerkingtreding daarop een jaar uitgesteld. Voor Europese vluchten is het systeem wel nog van kracht.

De luchtvaartmaatschappijen hebben tot op heden aan hun consumenten vermoedelijk wel kosten aangerekend. De maatschappijen die uitstootrechten gekocht hadden, zouden die terugbetaald krijgen.

Uit een rapport in opdracht van de European Federation for Transport and Environment blijkt dat maatschappijen winst maken omdat ze passagiers extra kosten aanrekenen die ze niet aan de overheid moeten overmaken. Dit is geen eerlijke houding ten aanzien van passagiers die menen dat zij bijdragen aan een actie tegen klimaatverandering. In Europa zou het in 2012 gaan om een bedrag van 679 miljoen tot bijna 1,4 miljard euro.

Minister, op welke wijze en in welke jaren hebben de luchtvaartmaatschappijen de emissieregeling toegepast? Zijn de prijzen voor de consument verhoogd?

Wordt de Europese regeling, al dan niet in samenhang met het Vlaams decreet, ondanks de vernietiging, in de praktijk nog steeds toegepast? Innen de luchtvaartmaatschappijen nog altijd een bijdrage met als verantwoording een bijdrage voor het klimaat?

Een deel van de uitstootrechten kregen de maatschappijen gratis, een deel werd verhandeld via de beurs. Hoe wordt dit financieel afgewikkeld bij de stopzetting van het systeem?

Bent u het ermee eens dat de door de maatschappijen bij de consumenten geïnde bijdragen toekomen aan de overheid en dat de Nationale Klimaatcommissie de bestemming of verdeling ervan moet vastleggen? Welke maatregelen neemt u om de bijdragen van de luchtvaartmaatschappijen te vorderen?

Wanneer zult u het ontwerp van samenwerkingsakkoord ter goedkeuring aan het Vlaams Parlement voorleggen?

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Ik heb deze problematiek in het verleden al vaker aangekaart in deze commissie. Dat samenwerkingsakkoord blijkt maar heel moeizaam tot stand te komen. Er zijn blijkbaar heel wat discussies tussen de gewesten over die inkomsten. Ik kijk dan ook uit naar de stand van zaken.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik zal eerst de context schetsen en de implicaties van het 'Stop the Clock'-besluit. Na jarenlange stilstand werd er in de onderhandelingen binnen de International Civil Aviation Organization (ICAO) vooruitgang geboekt tijdens de ICAO-raad van november 2012. Die raad erkende de haalbaarheid van een algemeen marktsysteem om de broeikasgasemissies van de luchtvaartsector te reduceren en stelde een expertengroep aan om concrete voorstellen uit te werken. Die voorstellen moeten worden voorgelegd aan de ICAO in het najaar van 2013.

Om ademruimte te geven aan de onderhandelingen naar aanleiding van en tijdens de ICAO Assembly, heeft de Europese Commissie voorgesteld om het Europees Emissiehandels-systeem (ETS) voor extra-Europese vluchten tijdelijk op te schorten voor de jaren 2010 tot en met 2012. Intra-Europese vluchten blijven echter volledig gedekt en extra-Europese vluchten kunnen alleen worden uitgesloten indien de vliegtuigexploitant geen gratis emissierechten voor dergelijke vluchten ontvangt. Bovendien zal het ETS zonder verdere aanpassing na de ICAO Assembly automatisch opnieuw volledig van kracht zijn vanaf 2013.

Dit voorstel werd in april 2013 met een overgrote meerderheid goedgekeurd binnen zowel de Raad als het Europees Parlement.

Het ETS heeft voorzien in een geleidelijke introductie van luchtvaartactiviteiten onder het systeem. Gedurende de kalenderjaren 2010 en 2011 hebben vliegtuigexploitanten hun emissies uit activiteiten onder het ETS alleen moeten monitoren en rapporteren, maar hebben ze geen emissierechten moeten inleveren voor deze emissies. Tijdens deze kalenderjaren hebben vliegtuigexploitanten dus alleen een administratieve kost moeten dragen voor de implementatie van een monitoring- en rapporteringssysteem. Vanaf het kalenderjaar 2012 moesten vliegtuigexploitanten naast het monitoren en rapporteren van hun emissies deze ook compenseren door een overeenkomstig aantal emissierechten in te leveren. De deadline voor deze inlevering verviel op 30 april 2013.

Het staat vliegtuigexploitanten vrij om de verwachte kosten die door het ETS worden veroorzaakt, al dan niet door te rekenen aan hun passagiers. Aangezien er geen vereiste is om deze doorrekening te rapporteren in het kader van het ETS, heb ik geen zicht op de mate waarin vliegtuigexploitanten onder Vlaamse bevoegdheid dit ook effectief hebben gedaan. Het is bijgevolg onmogelijk om de centrale hypothese in het rapport van de European Federation for Transport and Environment, namelijk dat luchtvaartmaatschappijen de volledige waarde van hun emissierechten doorrekenen aan hun passagiers, te bevestigen dan wel te weerleggen.

Wel circuleren er op het internet verschillende berichten over bepaalde luchtvaartmaatschappijen die de kost van het ETS inderdaad doorrekenen aan hun passagiers. Gezien het onofficiële karakter van deze berichten kan ik deze echter niet bevestigen.

De Europese regeling wordt nog volledig toegepast in België. In afwachting van de definitieve goedkeuring en uitvoering van het samenwerkingsakkoord zijn de Belgische entiteiten een pragmatische aanpak overeengekomen om de continuïteit te waarborgen. De uitvoerende overheden van de Europese regeling zijn momenteel het Vlaamse Gewest en het Waalse Gewest, die samen alle vliegtuigexploitanten administreren die België als administrerende lidstaat hebben.

Voor deze vliegtuigexploitanten is er in de praktijk niets veranderd sinds de vernietiging van het Vlaamse decreet: monitoringplannen voor CO₂-emissies worden ingediend en goedgekeurd, geverifieerde emissierapporten worden ingediend en dienen als basis voor de verplichting om emissierechten in te leveren in het Belgische broeikasgasregister.

Aangezien het de eerste keer was dat vliegtuigexploitanten emissierechten moesten inleveren, werd er een zekere mate van niet-naleving verwacht vanwege technische problemen. Dat was ook in 2006 het geval voor vaste installaties.

Op basis van de eerste gegevens blijkt toch dat er op Europees niveau voor meer dan 90 procent van alle emissies die in 2012 onder het aangepaste ETS vallen, ook emissierechten werden ingeleverd. Voor vliegtuigexploitanten die door het Vlaamse Gewest worden geadmistreerd, bedraagt dit aandeel zelfs 98,8 procent. De Belgische situatie vormt dan ook geen enkele aanleiding voor het aanpassen van eventuele bijdragen die vliegtuigexploitanten zouden innen.

Vliegtuigexploitanten kunnen zelf kiezen of ze al dan niet gebruikmaken van de voorgestelde afwijking. Een duidelijke voorwaarde voor deelname aan de afwijking van het systeem is dat vliegtuigexploitanten ofwel geen gratis emissierechten hebben gekregen voor hun extra-Europese vluchten, ofwel deze gratis verkregen emissierechten teruggeven voor 27 mei 2013. Op die manier wordt verzekerd dat geen enkele vliegtuigexploitant gratis emissierechten krijgt voor activiteiten die tijdelijk zijn uitgesloten van het ETS. Eveneens voorziet het 'Stop the Clock'-besluit dat het aantal te veilen emissierechten voor de luchtvaartsector zal worden verminderd, evenredig met het lagere aantal van de totale luchtvaartemissierechten in omloop. Deze voorziening verzekert dat 15 procent van de totale luchtvaartemissierechten in omloop geveild wordt, wat overeenkomt met de verhouding zoals voorzien onder het oorspronkelijke toepassingsgebied.

Het 'Stop the Clock'-besluit verzekert dus dat het totaal aantal beschikbare emissierechten evenredig afneemt naarmate vliegtuigexploitanten ervoor kiezen al dan niet gebruik te maken van de afwijking.

Er bestaat geen enkele wettelijke basis op Vlaams niveau om eventuele geïnde bijdragen van vliegtuigexploitanten terug te vorderen. Ook de Europese Commissie communiceert in haar 'frequently asked questions' (FAQ's) bij het 'Stop the Clock'-besluit dat het de vliegtuigexploitanten vrij staat om te beslissen wat zij met deze geïnde bijdragen zullen doen.

Intussen hebben de verschillende Belgische entiteiten het advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State over het samenwerkingsakkoord ontvangen. De verwerking van dit advies zit momenteel in een finaal stadium, waardoor het aangepaste samenwerkingsakkoord op zeer korte termijn op het Overlegcomité kan worden geagendeerd. Na goedkeuring door het Overlegcomité zal het samenwerkingsakkoord opnieuw voor goedkeuring aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd, waarna de parlementaire goedkeuringsprocedure kan worden aangevat.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Minister, ik dank u voor uw antwoord. We kijken uit naar het snel voorleggen van het samenwerkingsakkoord in dit parlement. Wat die verdeling betreft, als dat de regeling is, goed dan. Ik ben natuurlijk blij te horen dat tot 98 procent van de inningen gebeurt voor die dingen waarvoor wij verantwoordelijk zijn. Het element van die consumenten en prijzen zal ik federaal aankaarten, in mijn hoedanigheid van gemeenschaps-senator. Ik vind immers dat de consument het recht heeft op meer duidelijkheid en transparantie. Het lijkt me moeilijk te aanvaarden dat er iets bij hen wordt geïnd dat de maatschappijen nooit hoefden te betalen.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Die 98,8 procent, dat is inderdaad een zeer hoog percentage. Dat is positief. Ik heb echter begrepen dat er, bij afwezigheid van een samenwerkings-overeenkomst, een soort modus vivendi is ontstaan met het Waalse Gewest. Ik vraag me in dat verband af of er geen juridische bezwaren zouden ontstaan, ook bij de luchtvaart-maatschappijen. Is het mogelijk dat ze dit juridisch aanvechten, als ze dan toch moeten

voldoen aan het hele systeem? Dat systeem wordt natuurlijk opgelegd door Europa, maar er is wel een samenwerkingsovereenkomst nodig. Of sluit u uit dat er juridische bezwaren zouden kunnen worden geuit?

De heer Bart Martens: Geen slapende honden wakker maken.

Minister Joke Schauvliege: Volgens mij is dat juridisch in orde. Er zijn ook nog niet echt stappen gezet. Zoals u zelf enigszins hebt aangegeven, is het eigenlijk de lidstaat België die binnen dat Europese systeem wordt bekeken, en op dat niveau is alles in orde. Met wat wij intern afspreken, met hoe we daar intern onderling mee omgaan hebben die externe partijen weinig te maken. Het zijn vooral die interne afspraken die moeten worden geformaliseerd in de samenwerkingsovereenkomst, maar tegenover derden is het de lidstaat, en ik meen dat daar juridisch geen enkel probleem is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Interpellatie van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over problemen bij de financiering van het onderhoud en de uitbouw van het rioleringsnet - 79 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Voorzitter, minister, geachte leden, de ons door Europa in principe opgelegde doelstelling van het tegen 2015 bereiken van een goede chemische en ecologische kwaliteit van de waterlichamen, zal niet worden gehaald. Ook wordt eigenlijk nergens rekening gehouden met die deadline van 2015, niet in Pact 2020 en zelfs niet bij schattingen van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) over de vraag hoeveel geld er nodig is om tot die goede kwaliteit te komen. Zelfs als we rekening houden met een uitstel verleend door de Europese Commissie, dan zijn we toch nog ver van huis.

Op de jaarlijkse studiedag van Vlaamse Riolerings (VLARIO) enkele weken geleden presenteerde de VMM een financiële evaluatie van de noodzakelijke investeringen en het onderhoud met betrekking tot de gemeentelijke saneringsinfrastructuur. Verleden jaar kwam de VMM uit op een tekort van 4,4 miljard euro, mocht de deadline 2027 zijn. Recent werd het tekort geschat op 6,8 miljard euro. Dat is natuurlijk zeer veel geld.

Er blijkt echter meer aan de hand te zijn. Dat hebben we ook mogen lezen in De Tijd. We weten allemaal dat heel wat gemeenten het beheer van hun rioleringsnetten, en soms zelfs ook het eigenaarschap van die rioleringsnetten, overbrengen naar een intercommunale structuur. Nu blijkt dat er met de opbrengsten van de gemeentelijke saneringsbijdrage, die wordt doorgerekend via de drinkwaterfactuur, vaak leningen worden afbetaald, en dat er zelfs dividenden mee worden uitgekeerd ten aanzien van gemeentebesturen.

De economische toezichthouder van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) stelde in De Tijd: “De burger betaalt vandaag twee keer, maar krijgt er geen beter rioleringsnet voor terug.” Dat is een zeer scherpe uitspraak, maar ik denk dat ze terecht is. In 2011 zou het gaan over 270 miljoen euro die gezinnen en bedrijven betalen via de gemeentelijke saneringsbijdragen. De VMM-toezichthouder stelde ook in De Tijd dat hij er al jaren voor pleit om het geld van de gemeentelijke saneringsmiddelen exclusief te reserveren voor het rioleringsnet. Dat lijkt me zeer logisch. Vraag is natuurlijk hoe we dat kunnen opleggen.

De heer Vandaele heeft deze problematiek in het verleden al aangekaart. Minister, bevestigt u dat middelen van de gemeentelijke saneringsbijdrage niet altijd gebruikt worden waarvoor ze zouden moeten worden gebruikt, namelijk onderhoud en uitbouw van de saneringsinfrastructuur? Welke initiatieven wilt en kunt u nemen zodat de gemeentelijke saneringsbijdrage effectief wordt gebruikt waarvoor het hoort? In welke maatregelen voorziet u voor extra financiering van de

saneringsinfrastructuur, wetende dat er een geschat tekort is van 6,8 miljard euro? Hoe gaat u dat gat vullen?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Voorzitter, zoals de heer Sanctorum al heeft aangehaald, is 2027 het jaar waarin we uiterlijk moeten voldoen aan de Europese regelgeving. Jaarlijks hoest Vlaanderen ongeveer 210 miljoen euro op aan rioleringsprojecten. De bijdragen van gemeenten bedragen ongeveer 278 miljoen euro. Dan zitten we nog met een tekort van ongeveer 2 miljard euro om het doel in 2027 te realiseren. Dit zijn ook de cijfers die in de PowerPoint-presentatie van de VMM stonden, die gebruikt werd op de infosessie.

Er is dus een enorme wachtlijst. Dat weten we allemaal. Er is in de commissie al meermaals over gesproken. Ik dacht dat het de bedoeling was om die wachtlijst zo veel mogelijk weg te werken, maar de wachtlijst groeit integendeel telkens aan.

Minister, hoe zal de regering dat tekort bijpassen of hoe gaat u het aanpakken om uiterlijk tegen 2027 te voldoen aan de Europese kaderrichtlijn? Wat is het plan van de Vlaamse Regering om in 2027 hieraan te voldoen? Hoe zult u de wachtlijsten wegwerken?

Minister Bourgeois geeft aan de gemeenten steeds het advies om met de nodige voorzichtigheid te handelen en geen zware financiële inspanningen te doen. Maar als de gemeenten en Vlaanderen willen voldoen aan de Europese kaderrichtlijn tegen 2027, dan zullen ze toch aanzienlijke financiële inspanningen moeten doen, die ze in vele gevallen moeilijk of niet kunnen betalen. Welke signalen geeft de Vlaamse Regering aan de gemeenten om dit op te lossen?

Ik had graag verwezen naar het artikel in De Tijd van 4 april. De titel spreekt voor zich: 'Belasting voor riolen bereikt riolen niet'. Minister, u hebt eens geantwoord op een actuele vraag dat de gemeenten de mogelijkheid hebben om de maximale saneringsbijdrage te vragen, iets wat vele gemeenten blijkbaar nog niet doen. Als u van een minimale saneringsbijdrage gaat naar een maximale saneringsbijdrage, is dat in de ogen van de inwoners zeker een belastingverhoging, wat vele gemeentebesturen, om niet te zeggen alle gemeentebesturen, liever niet doen. Als je als inwoner dan nog eens een dergelijk artikel leest, begrijpt u dat dat heel moeilijk ligt. Ik had graag uw reactie op dit artikel gehoord, alsook omtrent de stelling die de heer Sanctorum al naar voren heeft gebracht van de afgevaardigde van de VMM omtrent de saneringsbijdragen.

Ik was er vorige legislatuur zeker niet bij toen Vlaanderen besloot om aan de Europese kaderrichtlijn te voldoen. Het lijkt me logisch dat er een financieel plan wordt uitgewerkt en dat u zult berekenen of dat haalbaar is of niet, of er bijkomende maatregelen moeten worden genomen, hoe we dit kunnen behalen, destijds tegen 2015, en dat er al een plan voor is opgemaakt. Welke prioriteiten legt u? Beleid voeren betekent prioriteiten stellen. Als het engagement tegen 2015 moet worden verwezenlijkt en als er een verlenging is van tweemaal de termijn van zes jaar in de hoop het te kunnen halen, is de realisatie van een goed rioleringsstelsel voor deze Vlaamse Regering geen prioriteit geweest. Als dit wel zo is, dan hoor ik het heel graag.

De heer Bart Martens: Minister, over de verkeerd bestemde gemeentelijke saneringsbijdragen heb ik al enkele malen vragen gesteld, ook naar aanleiding van het rapport van het Rekenhof. We moeten vermijden dat burgers die netten twee keer betalen. Gelet op het gigantische tekort dat wordt geraamd door het financieringsmodel van de VMM voor de noodzakelijke uitbouw van ons rioleringsnet, kunnen we niet verantwoorden dat de middelen die vandaag worden betaald, niet volledig naar de rioleringen gaan.

Ik heb begrepen uit cijfers die circuleerden op de VLARIO-studiedag dat vandaag slechts 11 procent van de geïnde gemeentelijke saneringsbijdragen gevloeid is naar nieuwe investeringen. Slechts 11 procent, terwijl er nog zoveel bijkomende rioleringen moeten worden aangelegd! Dat is niet langer te verantwoorden.

Ik vind het systeem van riooloperatoren waaraan gemeenten het exploitatierecht van de netten afstaan, een goede zaak. Dat kan alleen maar de expertise, de deskundigheid en de efficiëntie van het beheer en de uitbouw van de netten ten goede komen. Maar als dat louter wordt opgezet om in één legislatuur een financiële cash-out te realiseren van wat de voorbije tientallen jaren is opgebouwd aan activa, dan zijn we verkeerd bezig.

Dat is wat er deels gebeurt. Ik zie gemeenten in Vlaams-Brabant die de volledige waarde van hun net uitbetaald hebben gekregen bij de doorverkoop van het net aan VIVAQUA in dit geval. Er zijn gemeenten die worden uitbetaald in aandelen. Er zijn gemeenten die riante dividenden krijgen op de ingebrachte activa. Als die saneringsbijdrage daarvoor wordt aangewend in plaats van voor de uitbouw, het onderhoud en de vervanging van het net, dan zijn we echt wel verkeerd bezig.

Ondertussen kunnen we via het rapporteringsinstrument dat we via het verzameldecreet verplichtend hebben gemaakt, een beter zicht krijgen op de situatie. Hoe dan ook zijn die voorbeelden niet vol te houden. Gelet op de verplichtingen die op ons rusten op basis van de Europese richtlijn, kunnen we niet anders dan elke euro die wordt ingezameld, effectief in de rioleringsnetten investeren.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, het Drinkwaterdecreet is zeer duidelijk. Er staat heel uitdrukkelijk in dat de gemeentelijke saneringsbijdrage integraal bestemd is voor de financiering van de gemeentelijke saneringsverplichting. We hebben hier inderdaad al een aantal discussies over gehad en er al van gedachten over gewisseld. Ik heb reeds in 2012 opdracht gegeven aan de VMM om effectief te onderzoeken op welke wijze de rioolbeheerders omgaan met die beschikbare middelen. Omdat de VMM tot nu toe nog niet alle gegevens van de gemeenten ter beschikking heeft, hebben we vorig jaar per decreet de gemeentelijke rioolbeheerders verplicht om jaarlijks aan de VMM te rapporteren over de aanwending van de gemeentelijke saneringsbijdrage.

Ondertussen is op mijn initiatief deze rapporteringsverplichting in het besluit van 1 maart 2013 van de Vlaamse Regering ingeschreven en is er een concreet rapporteringsinstrument opgemaakt. De rioolbeheerders hebben voortaan de verplichting om jaarlijks vóór 15 juli minstens de informatie over de uitvoering van de gemeentelijke saneringsverplichting in het voorgaande jaar aan de VMM over te maken. Daarmee is al een eerste, heel belangrijke stap gezet om te komen tot transparantie over de aanwending van de gemeentelijke saneringsbijdrage. Het zal ons toelaten om daar in de toekomst beter controle op te doen.

Van het onderzoek van de VMM, waar ik daarnet naar verwees, zal ik de resultaten in de loop van 2013 ontvangen. Dat onderzoek spitst zich toe op een aantal punten. Zo bekijkt het of de gemeentelijke saneringsbijdrage en -vergoeding door de gemeenten correct worden aangewend voor hun saneringsfactuur en bijvoorbeeld niet voor eigendomsoverdracht of gebruiksrechten. Het gaat na wat de financiële inbreng uit de algemene middelen van de gemeenten is in de uitbouw en exploitatie van hun rioleringsinfrastructuur. Bovendien verwacht ik een indicatie van de besteding van de saldi en de uitgekeerde en toekomstig uit te keren cashvergoedingen alsook de reserve- en dividendenstrategie.

Er zijn nog niet voor alle gemeenten gegevens beschikbaar over het bestedingsgedrag. Op basis van eerdere, onvolledige resultaten concludeert de VMM dat de opbrengsten uit de saneringsbijdragen en -vergoedingen behalve voor investeringen en exploitatie, ook gebruikt worden ter vergoeding voor het ingebrachte gebruiksrecht van de gemeentelijke saneringsinfrastructuur, het ingebrachte eigendomsrecht van de gemeentelijke saneringsinfrastructuur en een winstuitkering aan de gemeenten-vennoten. We kunnen daaruit afleiden dat deze invulling door de rioolbeheerders niet in overeenstemming is met de geest van de wet. De invoering van de gemeentelijke saneringsbijdrage en -vergoeding had immers als doel om te voorzien in bijkomende middelen voor de verdere uitbouw van het rioleringsstelsel. Deze

rapportering gaf ook aan dat de inbreng vanuit de eigen middelen door de gemeenten-vennoten voor riolering eerder beperkt is.

Verschillende intergemeentelijke samenwerkingsverbanden hebben boekhoudkundige reserves opgebouwd. Elke rioolbeheerder verklaart zijn reserveopbouw te doen voor de toekomstige uitgaven. Een beperkt aandeel van de saneringsbijdrage wordt aangewend om gemeenten-vennoten voor het gebruiksrecht of de eigendomsovername te vergoeden voor het bestaande saneringspatrimonium. Daarnaast kent een aantal rioolbeheerders een rente toe op achtergestelde leningen en/of dividenden.

Zodra het rapport volledig is, zal ik bepalen welke extra maatregelen moeten worden genomen zodat er een duurzame invulling is in overeenstemming met de geest van de wet. Er zijn verschillende opties om de toepassingsmogelijkheden van de saneringsvergoeding strikter vast te leggen. Belangrijk is vooral dat meer transparantie gebracht wordt in hoe en waarvoor de middelen al dan niet ingezet kunnen worden.

Er is gevraagd naar maatregelen voor extra financiering om de Europese doelstellingen inzake waterkwaliteit te halen. Ik wil u herinneren aan de Europese verplichtingen inzake waterkwaliteit. Het is goed om dat eens duidelijk te stellen, collega's. De kaderrichtlijn Water beoogt voor oppervlaktewater een goede ecologische en een goede chemische toestand en voor grondwater een goede kwantitatieve en chemische toestand tegen 2015. De kaderrichtlijn Water voorziet erin dat elke lidstaat twee keer een uitstel van telkens zes jaar kan krijgen. De uiteindelijke datum voor het realiseren van een goede ecologische toestand van de waterlichamen is dus 2027, maar met een gemotiveerde aanvraag. Hoe de doelstellingen van de kaderrichtlijn Water gerealiseerd kunnen worden, wordt beschreven in het maatregelenprogramma.

De Commissie legt als voorwaarde voor het uitstel op dat de kosten verbonden aan de uitvoering van het maatregelenprogramma niet in verhouding staan en dus onredelijk zouden zijn tegenover de baten. De Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) voert deze kosten-batenanalyses uit. De voorgestelde maatregelen leveren directe baten op in de vorm van een grotere biodiversiteit in de watersystemen, een aantrekkelijker leefomgeving, kostenbesparingen voor watergebruik door onder andere waterbedrijven, industrie en landbouw. Het eerste maatregelenprogramma voor Vlaanderen dat de Vlaamse Regering in oktober 2010 heeft vastgesteld, omvat 9 sets van 105 basismaatregelen en 170 aanvullende maatregelen.

De CIW berekende dat de baten van het bereiken van een goede watertoestand worden ingeschat op 360 à 760 miljoen euro per jaar. De kosten van het maximaal scenario, namelijk het scenario waarbij de doelstellingen van de kaderrichtlijn Water worden gehaald tegen 2015, werden geraamd op 2 miljard euro per jaar. De uitvoering van het 'scenario goede toestand 2015' brengt onevenredig hoge kosten met zich mee. Op basis hiervan werd dit scenario dus als niet redelijk beschouwd en is uitstel aangevraagd voor deze planperiode.

Belangrijk is bovendien dat de waterzuiveringsmaatregelen slechts een onderdeel zijn van het totaalpakket van maatregelen dat nodig is om de doelstellingen te halen. Andere belangrijke instrumenten zoals vergunningenbeleid, erosiebestrijdingsmaatregelen, operationeel waterbeheer en de aanpak van waterbodems spelen eveneens een belangrijke rol.

We hebben nog geen informatie over de disproportionaliteitsanalyse voor het tweede, noch voor het derde maatregelenprogramma. De volgende kosten-batenanalyse zal worden uitgevoerd bij de opmaak van de tweede generatie stroomgebiedbeheerplannen, die in 2015 klaar moeten zijn. Mevrouw De Vroe, dat is een antwoord op uw bijkomende vraag. Ja, we hebben stroomgebiedbeheerplannen. We maken de tweede generatie op tegen 2015, zodat we een actualisatie doorvoeren.

Wat het waterzuiveringsbeleid betreft, weet u dat het Vlaamse Gewest jaarlijks in een ruime subsidieportefeuille voor de gemeentelijke afvalwatersaneringsinvesteringen voorziet. Tevens loopt er een traject om het Subsidiebesluit aan te passen. We ondernemen uiteraard iets om de

subsiëring aan te pakken. Daarnaast neemt het Vlaamse Gewest gemeentelijke projecten over a rato van 700 miljoen euro via de nv Aquafin. Bovendien wenden nog niet alle gemeenten het maximale gemeentelijke tarief aan. Op dit moment is dit 212 van de 308 gemeenten. Als ze dat allemaal zouden doen, zou er 50 miljoen euro extra vrijkomen voor de sanering. Dat is geen mis bedrag.

Daarnaast wil ik de gemeenten ook begeleiden om hun middelen zo kostenefficiënt mogelijk aan te wenden. Via het traject RIO-leren ziet de VMM als economisch toezichthouder toe op de optimalisatie van de kostenefficiëntie bij de gemeentelijke rioolbeheerders. De VMM is intussen van start gegaan met een aantal praktische werksessies. Een veertigtal aanwezigen hebben al hun medewerking aan het project toegezegd. Naast het project RIO-leren stelde de VMM een financieringsmodule ter beschikking van de gemeenten. Ze kunnen deze module aanwenden om in functie van hun investeringsritme de nodige middelen af te toetsen aan de saneringsinkomsten. In die zin kunnen gemeenten het effect van het maximale tarief van de gemeentelijke saneringsbijdrage narekenen.

Mevrouw De Vroe, dat bedrag van 6,8 miljard euro klopt, maar dat is wel het worstcasescenario. Dat is het maximum. Het zou minder kunnen zijn. Het blijft uiteraard een gigantisch bedrag. Ik heb al zaken aangehaald die gedeeltelijke oplossingen kunnen betekenen. We kunnen niet alles in één keer oplossen. De achterstand werd opgebouwd gedurende jaren. Als alle gemeenten een maximale saneringsbijdrage vragen, kost dat 50 miljoen euro extra. In de samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten hebben we ingeschreven dat we 10 miljoen euro extra gaan investeren in de rioleringen. De nood is daar zeer groot. We moeten keuzes maken.

We willen het subsidiepercentage aanpassen. Nu werken we nog met verschillende percentages die achterhaald zijn. Nu zijn de gemeenten verplicht om een ecologische riolering aan te leggen. Nu geven we gemiddeld 91 procent van het bedrag. We plegen daarover overleg met de gemeenten. Wij stellen voor om dat terug te brengen naar 75 procent. Zo zouden we meer projecten mee kunnen financieren. We zouden de wachtlijst kunnen wegwerken. Er wordt verder overlegd met alle betrokkenen. De drie categorieën van subsidies zijn een beetje voorbijgestreefd. Een verlaging vraagt natuurlijk een bijkomende inspanning van de gemeenten, maar we zouden meer en sneller dossiers kunnen aanpakken in cofinanciering.

Onze stroomgebiedbeheerplannen bieden ons een goed overzicht. U weet dat per gemeente gewerkt wordt aan die plannen. Zo onderzoeken we wat prioritair is, en dat gebeurt in overleg. Dat is de stand van zaken.

We willen de studie van de VMM volledig doorlichten en op basis daarvan nagaan hoe we het afdwingbaar kunnen maken. De verplichting staat al in het decreet maar wordt blijkbaar niet altijd nageleefd. We moeten eerst alle informatie hebben om daar een duidelijk zicht op te krijgen.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Minister, we zullen de definitieve resultaten van het studiewerk nog moeten afwachten. Op basis van uw antwoord zie ik toch onvoldoende perspectief om de deadline van 2027 – het is niet meer 2015 – te halen.

Op de VLARIO-studiedag werd de status van de water- en de grondwaterlichamen weergegeven voor 2013. Ik ben de exacte cijfers nu kwijt, maar ze waren zeer bedroevend. Er is nog een gigantische weg af te leggen, ook als we de deadline van 2027 willen halen.

Ik hoor wel positieve zaken zoals de verplichte rapportage. In de geest van het decreet moeten de opbrengsten naar de saneringsinfrastructuur vloeien. De gemeentebesturen en rioolbeheerders weten dat wel, maar het probleem is dat er geen stok achter de deur staat. Er is geen enkele manier om af te dwingen dat de middelen naar de uitbreiding en het onderhoud van de saneringsinfrastructuur gaan. Op dat vlak zie ik weinig perspectief.

Het bedrag van 6,8 miljard euro is 'worst case'. Dat heeft vooral te maken met de onderhoudscomponent. U gaat de steun vanuit het Vlaamse Gewest herzien. Dat wordt natuurlijk allemaal verrekend in het VMM-financieringsmodel. Een mogelijke oplossing is de verlaging van de ondersteuning naar 75 procent. Natuurlijk gaat u dan meer kunnen bedienen, maar de vraag is of de gemeenten dat extra geld voor de rioleringswerken gaan ophoesten.

Ik kijk met u uit naar de resultaten van het studiewerk, maar ik hoor hier vandaag geen oplossingen die maken dat we onze doelstellingen halen tegen 2027. Vooral die stok achter de deur ontbreekt. Het wordt allemaal transparanter, dat is een zeer goede zaak, maar daarmee is het probleem niet opgelost. Plots staat ergens in een rapport dat die middelen nu wel naar de saneringsinfrastructuur zullen gaan. Waarom zou dat zo zijn? Ik zie daar geen onmiddellijke aanleiding voor. Op dat vlak blijf ik op mijn honger zitten.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Het blijft voor Vlaanderen, voor de steden en gemeenten een zeer grote uitdaging om dit af te ronden. Er moet nog veel gebeuren, de kosten lopen hoog op.

U bent van plan om de subsidiëring te verlagen naar 75 procent. Ik zou willen vragen dat u daarover transparant en vooral tijdig communiceert naar de gemeentebesturen. Dat is een grondige aanpassing. Ik kijk uit naar de volgende stappen die u gaat zetten. Ik volg dit zeker op. Ik hoop dat u het gaat halen. Ik hoop dat u hier een prioriteit van gaat maken.

De heer Bart Martens: Minister, de middelen worden aangewend tegen de geest van het decreet in. Dan moeten we de letter van het decreet veranderen. Ze mogen niet worden gebruikt om financiële constructies af te betalen, ze moeten integraal naar de uitbouw, vervanging en exploitatie van het rioleringsnet vloeien. Ik weet niet of u daarvoor moet wachten op de nieuwe studie van de VMM. Het is vandaag al duidelijk, soms op basis van rapporten die vrijwillig zijn aangeleverd bij de VMM, dat middelen soms verkeerd worden gebruikt.

We moeten ons decretaal voorbereiden op de bevoegdheden die bij de zesde staats-hervorming naar Vlaanderen komen. Ook de bevoegdheid van tarifiering en levering van drinkwater komt op ons af. Zo heb ik het toch begrepen uit de Vlindernota. De economische toezichthouder van vandaag kan een regulator worden. De regulator kan – naar analogie met de energiedistributienetbeheerders – normen opleggen op het vlak van dividenden, billijke vergoedingen die kunnen worden toegekend aan aandeelhouders van de intergemeentelijke rioolinfrastructuur enzovoort. De dividenden en de billijke vergoeding in de energiesector zijn zeer streng gereguleerd en beperkt. We moeten dat mutatis mutandis ook voor de drinkwatersector realiseren. We moeten eenzelfde strenge regulering opbouwen voor de integratie van de saneringsfactuur in de drinkwaterfactuur. We moeten een heuse regulator aanstellen om onrechtmatige kosten en dergelijke te kunnen verwerpen in het belang van de consument.

Het tekort van 6,8 miljard euro via het financieringsmodel blijkt het worstcasescenario te zijn. Ik geloof dat zeer graag. Dat gaat onder andere uit van een volledig gescheiden stelsel, overal, terwijl dat in stedelijke gebieden niet zo noodzakelijk of nuttig is. Daar is de verhouding hemelwater versus afvalwater veel kleiner. Gemengde stelsels hebben daar een minder negatieve milieu-impact dan in het buitengebied. We moeten ook eens zoeken naar meer maatschappelijk geoptimaliseerde scenario's waar de ver doorgedreven scheiding niet overal van toepassing was. Misschien kan niet iedereen in het buitengebied voor elke installatie op het rioleringsnet worden aangesloten, en misschien moeten die mensen dan niet verplicht worden om een IBA-installatie (individuele behandeling van afvalwater) neer te zetten. In Nederland hangt dat af van de debieten en de kwaliteitsnormen van de ontvangende waterlopen. Er bestaan drie categorieën van individuele zuiveringsinstallaties. In sommige gevallen kan een septische put volstaan, in plaats van een dure IBA van 3000, 4000 of zelfs

5000 euro. We moeten zoeken naar optimale scenario's die de milieunormen van de kaderrichtlijn Water toch kunnen halen maar tegen een veel lagere maatschappelijke kost. We moeten dat grondig onderzoeken, ook ter voorbereiding van de nieuwe kosten-batenanalyse die u gaat maken in het kader van de nieuwe generatie stroomgebiedbeheerplannen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Sanctorum, ik heb heel uitdrukkelijk gezegd dat we de resultaten van de studie gaan gebruiken om een stok achter de deur te zetten. Het staat nog niet vast hoe we dat gaan doen, we moeten eerst de resultaten hebben. We gaan dat afdwingbaar maken.

Mijnheer Martens, u stelt voor om het decreet nu al aan te passen. De verplichting staat al in het decreet, maar er is geen sanctie aan verbonden. Daar moeten we naar op zoek gaan. Het lijkt me nuttig om alles goed in kaart te hebben: de problemen en de verscheidenheid in de aanwending. We kunnen het decreet aanpassen op basis van die informatie. Gewoon het sterker formuleren in het decreet zal geen oplossing bieden omdat we geen afdwingbaar instrument hebben.

Ik hoor u graag verwijzen naar de zesde staatshervorming. Als dat naar ons komt, zullen we dat dankbaar aanvaarden. We zullen instrumenten ontwikkelen. We zijn al lang vragende partij om ook voor het drinkwater een sociaal tarief in te voeren. Tot nu toe is dat een federale bevoegdheid, en daar bestaat die intentie blijkbaar niet. We zouden heel graag hebben dat dat naar ons overkomt. Op dit moment is het nog niet zeker of het prijzenbeleid voor water daaronder valt. Er worden nog grote discussies gevoerd bij de federale overheid. Ik hoop dat water naar ons komt, dan kunnen we veel meer doen, dat ben ik volledig met u eens. We moeten nog een beetje geduld oefenen.

Mevrouw De Vroe, die 75 procent kan inderdaad niet van vandaag op morgen. Daarom zijn we ook al een hele tijd aan het overleggen met de VVSG. We gaan daarover met hen in gesprek, ook met de gemeenten. We toetsen af wat haalbaar is. We zullen dat niet van vandaag op morgen doen, maar met een overgangstermijn en ook niet voor projecten die nu op stapel staan. We gaan dat voorzichtig aanpakken.

Ik ben ervan overtuigd dat we hier opnieuw van gedachten kunnen wisselen als de resultaten van de studie er zijn. Ik ben graag bereid om te luisteren naar suggesties om dat decreetaal te verankeren, met een stok achter de deur, op basis van de nieuwe gegevens.

Het is een beetje jammer, iedereen heeft altijd de mond vol over de gemeentelijke autonomie. De gemeenten zijn matuur, ze kunnen best zelf beslissen. *(Opmerkingen van de heer Hermes Sanctorum)*

Ik heb dat hier al vaker gehoord. Maar ik weet dat u een wantrouwend persoon bent, mijnheer Sanctorum. Van u had ik dat niet echt verwacht.

Het is jammer dat ze niet allemaal de middelen op de juiste manier aanwenden. We zullen een manier zoeken om dat afdwingbaar te maken. Misschien komen sommigen nog tot inzicht.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Minister, ik ben nog schepen geweest, ik ben ook voorstander van een brede gemeentelijke autonomie. Alleen mag dat geen argument zijn voor de hogere overheid om geen beslissingen te nemen. Dat is waar ik me al aan gestoord heb.

Ik ben blij dat u daarnet zelf het woord 'sanctie' in de mond hebt genomen. Ik vrees dat we geen andere keuze hebben. U zegt dat we de discussie kunnen herstarten op basis van de resultaten en decretale aanpassingen kunnen doen. U wilt dat steunen. Ik ben tevreden met dat punt. We zien nog hoe we dat verder aanpakken. We zullen de stok achter de deur moeten inschrijven in het decreet en de uitvoeringsbesluiten.

De 6,8 miljard euro gaat over de uitvoering van de zoneringsplannen en de planologische opvolgers daarvan. We kunnen een discussie openen over het nut van die uitvoering tot in elk detail. We komen zeker enkele miljarden te kort, zeker in het perspectief van 2027. Ik kijk uit naar de definitieve resultaten, minister. Dan zal het parlement een initiatief kunnen nemen.

De voorzitter: De interpellatie is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Gwenny De Vroe tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het interregionaal stookolietankfonds - 1326 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Minister, collega's, we hebben dit dossier al meermaals besproken. Er werd lang over onderhandeld. Reeds in 2005 sloten de gewesten en de federale overheid een principiële akkoord over de oprichting van een saneringsfonds voor lekkende stookolietanks. Het fonds zou particulieren bijstaan als die geconfronteerd werden met lekkende stookolietanks.

In 2009 lasen we in het Vlaams regeerakkoord de volgende passage: "Als er voor 2010 geen uitzicht is op een Belgisch stookolietankfonds richten we, met een bijdrage van de sector en cofinanciering door de overheid, een Vlaams stookolietankfonds op dat gezinnen bijstaat die worden geconfronteerd met de kosten van een stookolieverontreiniging."

Bij een vorige discussie was het duidelijk, minister, dat uw voorkeur gaat naar de oprichting van een interregionaal fonds via een samenwerkingsakkoord tussen de drie gewesten en de federale overheid omdat dit dossier alleen maar federaal kon worden geregeld.

In de commissie Leefmilieu van 12 maart hebt u gezegd dat er op 6 maart een overleg is geweest tussen de federale overheid en de gewesten over de werking van het fonds en over de mogelijke financieringsmechanismen. Tijdens dat overleg hebt u een nota gekregen van de federale overheid met de principes. Op basis van deze nota zouden een aantal scenario's worden uitgewerkt. Op het volgende overleg, 25 maart, zou dan een strak tijdschema worden vastgelegd.

Wat zijn de principes van de nota die u van de federale overheid hebt ontvangen? Wat zijn de mogelijke scenario's? Wat zijn volgens u de resterende knelpunten? Wat is het tijdschema?

Is er een akkoord over een nieuw financieringsmechanisme?

Is er een doorbraak in de maak voor een interregionaal samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid en de gewesten? Is de oprichting van een interregionaal fonds tussen de federale overheid en de gewesten volgens u de enige optie in deze legislatuur?

Is de oprichting van een Vlaams stookolietankfonds uitgesloten in deze legislatuur? Hebt u andere haalbare alternatieven op tafel liggen, indien er geen interregionaal fonds zou komen?

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Minister, enkele maanden geleden hebben we hier in de commissie een pittige discussie gevoerd over dat stookolietankfonds. Als ik me niet vergis, hebt u toen de deadline van mei 2013 vooropgesteld. Ik ben zeer benieuwd naar de stand van zaken.

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Ook in de Kamer zijn er intussen vragen gesteld over dat stookolietankfonds. Ook daar bestond nog geen duidelijkheid. Ik ben ook zeer benieuwd naar de mogelijke scenario's en naar de haalbaarheid ervan. Het ene scenario is het andere niet.

Het ene zal voor Vlaanderen meer gevolgen hebben op financieel vlak dan het andere. Ik zou graag horen wat er besproken is op 25 maart. Zijn er intussen al beslissingen genomen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, we hebben hier inderdaad al vaak gedebatteerd over het stookolietankfonds. Er is goed nieuws. Er is witte rook.

Het uitgangspunt van het federale voorstel is het voorzien van een curatief fonds, waarbij een organisatie operationele en financiële ondersteuning biedt voor de sanering van de verontreinigde gronden. De financiële overschotten van het Bodemsaneringsfonds voor tankstations (BOFAS) kunnen worden gebruikt voor de startfinanciering van het stookolietankfonds, waardoor er op dit ogenblik geen prijsverhoging voor de gasolie voor verwarming noodzakelijk is. Hiervoor moet het samenwerkingsakkoord voor BOFAS worden gewijzigd, waarbij ook de taken en activiteiten worden uitgebreid naar de sanering van de verontreinigingen als gevolg van lekkende stookolietanks. Dit heeft als bijkomend voordeel dat de ervaring die binnen BOFAS is opgebouwd, niet verloren gaat en het fonds sneller operationeel kan zijn.

Op 18 april heeft er een nieuw overleg plaatsgevonden tussen de federale overheid en de drie gewesten. Daar is een principieel akkoord bereikt over de aangehaalde punten. Op de Interministeriële Conferentie Leefmilieu van 30 mei zal dit officieel bekrachtigd worden. Ondertussen wordt de wijziging van het samenwerkingsakkoord reeds voorbereid en wordt er ook overleg gevoerd met de sector.

Met de ongebruikte middelen van het BOFAS-fonds kan de werking van het stookolietankfonds een geruime tijd worden gefinancierd, volgens de huidige inschatting tot 2023-2024. Na de aanmeldingsperiode, die loopt tot 2018, zal een meer betrouwbare raming kunnen worden opgesteld van de middelen die voor het stookolietankfonds in totaal noodzakelijk zijn. Op dat ogenblik zal ook definitief kunnen worden bepaald welke verdere financiering noodzakelijk is.

Een toepassing van het principe van het BOFAS-fonds, met name een solidarisering via een bijdrage op de prijs voor de stookolie voor verwarmingsdoeleinden, is daarbij volgens ons de meest aangewezen piste. Maar op dit ogenblik kan dus nog niet worden bepaald hoe hoog deze bijdrage moet zijn. We moeten nog eventjes geduld hebben.

Ik herhaal wat ik op 12 maart in deze commissie gezegd heb. Ik ga er nog steeds van uit dat de wetgevingsprocedure nog in deze legislatuur kan worden afgewerkt. Gelet op de doorbraak voor een Belgisch fonds is de oprichting van een eventueel Vlaams fonds on hold gezet. Dat is logisch, dat staat zo in het regeerakkoord. Op dit moment is het voorbarig om een andere oplossing voorop te stellen. Dat is de stand van zaken. Er is een positieve evolutie die uitzicht geeft op een oplossing.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: De doorbraak kwam er met enige vertraging. Ik ben heel tevreden.

Er zijn veel mensen met een lekkende tank. We kennen er een paar van via de pers. Wat is de timing van de operationaliteit? Wanneer kunnen zij op de middelen rekenen?

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Kunt u meer details geven over de voorwaarden van het fonds? Zijn er al gedetailleerde afspraken?

De heer Bart Martens: Dat is niet onbelangrijk, minister. Hoe retroactief gaat het fonds optreden voor de bekende gevallen van vervuiling? We zijn zeer blij met die doorbraak. Nu komt het aan op een akkoord over de modaliteiten. Ik hoop dat die idiote voorwaarden die de sector er vroeger aan koppelde, gaan vervallen. Zo was een voorwaarde dat iemand met een lekkende tank, moest blijven verwarmen met stookolie om te kunnen genieten van steun. De

getroffen gezinnen moesten opnieuw investeren in een stookolie-installatie terwijl ze misschien konden overschakelen op gas, of nog beter op een warmtepomp. Als ze dat toch deden, zou het fonds hen niet steunen. Dat soort modaliteiten moet er natuurlijk uit!

Daarom is deze commissie bijzonder geïnteresseerd om dat ontwerp van samenwerkingsakkoord – dat bij decreet moet worden bekrachtigd – op voorhand te bespreken. Dat kan het draagvlak voor het akkoord en voor het samenwerkingsakkoord alleen maar vergroten. Kunnen we nog voor 30 mei inzage krijgen in het ontwerp van samenwerkingsakkoord? Kunnen we dan de modaliteiten bespreken?

Dan kunnen we het dossier dat decennialang heeft aangemodderd, eindelijk als afgerond beschouwen. De doorbraak moet iedereen tevreden stellen. Dan pas zullen de slachtoffers die met al die saneringskosten zitten, eindelijk uit de nood geholpen zijn.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, de effectieve sanering zou kunnen starten in 2015, maar ondertussen is afgesproken dat de OVAM geen aanmaningen stuurt. We willen de mensen niet opjagen om nu al de sanering te doen. De retroactiviteit is opgenomen in de voorwaarden.

Die oude voorwaarde die u noemde, mijnheer Martens, dat de getroffen en opnieuw zouden moeten verwarmen met stookolie, staat er voorlopig niet in. *(Opmerkingen van de heer Hermes Sanctorum en mevrouw Gwenny De Vroe)*

Als er een ontwerp tekst is, zal ik die overmaken. *(Opmerkingen)*

Dat is voorlopig omdat er nog geen definitieve tekst is, maar dat is de afspraak, ja. Ik heb de definitieve tekst natuurlijk niet in handen, maar als we iets op papier hebben, zullen we dat delen met jullie. Jullie kunnen er dan kennis van nemen. Ik verwacht dat we op de vergadering van 30 mei een tekst zullen krijgen. Als we de tekst hebben, is de afspraak dat ik die overmaak, zodat we dat goed kunnen opvolgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Deckx tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de evolutie van knelpunten binnen de uitvoering van het bekkenbeheerplan en de bijhorende deelbekkenbeheerplannen van het Netebekken - 1341 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Minister, ik ben hier geen habituee, maar deze situatie uit mijn regio noopt me tot het stellen van een vraag om uitleg in deze commissie.

In het kader van de uitvoering van de deelbekkenbeheerplannen van het Netebekken zijn al een aantal belangrijke stappen gezet. De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) werkte in de schoot van het bekkenbestuur Netebekken onder andere een compromisoplossing uit in verband met de overstromingsgebieden De Zegge en Grobbendonk. De provincie Antwerpen boekte onder andere heel wat vooruitgang met de ecologische inrichting van de Kleine Hoofdgracht in het natuurgebied De Vennen.

Toch zijn er nog een groot aantal knelpunten die zo snel mogelijk een oplossing nodig hebben. Niemand trekt de noodzaak van meer ruimte voor water in twijfel. Zo wil men De Hellekens terugbrengen tot het niveau van de winterbedding van de Kleine Nete, zodat de waterloop opnieuw meer ruimte krijgt. Het overtollige water zal bij stormen in de vallei lopen, zodat de woonwijken onbedreigd blijven. Anderzijds zal een nieuwe meander de rivier

langer maken en ervoor zorgen dat ze meer water kan bergen. Zo is het water langer onderweg en zal er een lichte opstuwing plaatsvinden, wat het drainerend effect in het stroomopwaarts gelegen natuurgebied tegenwerkt. Deze werken dienen, ter voorkoming van overstromingen, zo snel mogelijk te worden uitgevoerd.

Een van de problemen is dat de VMM al enkele jaren zoekt naar een oplossing voor 411.000 kubieke meter overtollig zand. De optie die de VMM voor ogen heeft, is het zand te storten in de kanaalplas De Maat in Mol. Dit heeft als grootste voordeel dat deze vlot toegankelijk is via het kanaal Dessel-Kwaadmechelen, dat bevaarbaar is voor schepen tot 2000 ton. Toch zijn er heel wat vragen van onder andere de gemeente Mol en enkele belangrijke toeristische stakeholders.

De VMM heeft recentelijk aangekondigd bijkomende proeven te willen uitvoeren in samenwerking met de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO). Ik denk dat die inmiddels zijn aangevat. Op vraag van het gemeentebestuur werd er een eerste openbare infovergadering georganiseerd. Minister, de vragen van het gemeentebestuur en de stakeholders zijn terecht. Het is goed dat er bijkomend onderzoek gebeurt, al blijft de afgraving van De Hellekens urgent.

Minister, wat is de stand van zaken met betrekking tot de realisatie van de overstromingsgebieden? Welke bezwaren staan er desgevallend nog in de weg? Wat is de timing? Wat is de stand van zaken met betrekking tot de afgraving van De Hellekens? Is er al een oplossing met betrekking tot de berging van het zand? Is eraan gedacht om de afzet of de dumping van het zand te verspreiden in ruimte en tijd? Zijn er andere opties bekend dan het zand te dumpen in de kanaalplas te Mol?

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: We hadden het zopas over de gemeentelijke autonomie. Ik vind die wel waardevol. Dit dossier gaat in de Kempen al een tiental jaren mee. Het heeft een felle voorbereiding gehad in deelbekkens en in het bekkencomité. Er was een consensus, die een week later weer verdween door een of andere drukkinggroep. Daardoor verzieken we dossiers van deze omvang en van dit belang, en dat betreurt ik. Dit dossier is ook gekoppeld aan de noord-zuidverbinding in de Kempen. De streek De Zegge, waar het overstromingsgebied moet worden gerealiseerd, wordt gepasseerd door de noord-zuidverbinding. Dan maken we die link weer.

De Vlaamse overheid ontloopt vaak haar verantwoordelijkheid door haar visie op subsidiariteit naar lagere besturen. Dit is daarvan een voorbeeld. Als het Vlaamse niveau de bal terugspeelt naar het lagere niveau en het daar oeverloos heen en weer laat gaan in een pingpongspel zonder dat er een beslissing of een uitvoering komt, dan zetten we de zaken niet op scherp. Zo verspelen we alle kansen op resultaten. Minister, ik ben benieuwd naar de stand van zaken en ik doe tegelijk een oproep om de overstromingsproblematiek op het Vlaamse niveau te blijven bekijken, en niet terug te vallen op achterhoedegevechten van lokale besturen en belangengroepen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: In het verleden kwamen er geen heel specifieke en gebiedsgerichte dossiers in de commissie aan bod. Hoever gaan we daarin? Ik wil de vraag dus opentrekken. Dit gebied wordt geconfronteerd met verschillende plannen. De coördinerende rol die de Vlaamse Regering aan de gouverneur heeft gegeven in al die processen, is op zich een goede keuze geweest en zelfs kopieerbaar naar andere planningsprocessen. Als ik zie hoe we soms een bepaald gebied met verschillende planningsprocessen overrulen, dan moeten we de muren van de verzuiling toch nog wegwerken. A propos, administraties zijn vaak niet op de hoogte van elkaars planningsprocessen. De gouverneur heeft hierin dus een belangrijke rol toebedeeld gekregen.

Minister, kunt u een stand van zaken geven van het overleg en het proces dat de gouverneur invult? Hoe kijkt u daartegenaan?

De heer Bart Martens: De problematiek van het Netebekkenbeheerplan hebben we hier al besproken. Er waren drie dossiers, als ik me goed herinner. Er was het probleem van De Hellekens, het probleem van De Zegge, waar de dijken meer landinwaarts zouden worden verplaatst, en het overstromingsgebied in Grobbendonk, waartegen veel lokaal protest was.

De gouverneur had de taak gekregen om oplossingen te vinden. Het benieuwt ons allemaal, minister, wat er in die drie dossiers staat. Misschien bent u enkel voorbereid op het dossier van De Hellekens, maar de informatie over de andere topics interesseert ons ook. Desgevallend kan die ons nadien worden bezorgd.

Het is in elk geval van groot belang dat de verschillende maatregelen die genomen zijn in dat bekkenbeheerplan voor het verruimen van het waterbergend vermogen van de Nete en de Kleine Aa, ook worden uitgevoerd, en dat we daarmee in de toekomst overstromingen kunnen vermijden.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, de Vlaamse Milieumaatschappij heeft de werken langs de Kleine Nete in Grobbendonk eind 2012 aanbesteed en vastgelegd in haar begroting. De nodige grondverwervingen werden ondertussen met de betrokken eigenaars en pachters in der minne geregeld. De bouwvergunning wordt eerstdaags verwacht, waarna de werken effectief van start kunnen gaan. Als de weersomstandigheden het toelaten, zal dat nog dit jaar beëindigd zijn. We hopen dat de winter niet te streng wordt.

Voor het overstromingsgebied langs de Kleine Nete ter hoogte van De Zegge werd een compromisvoorstel opgemaakt, waaraan momenteel de laatste hand wordt gelegd. We hebben aan gouverneur Berx de opdracht gegeven om een bemiddelende rol te spelen. Ze heeft die rol op zich genomen, ze is trouwens ook voorzitter van de bekkenraad, en het is logisch dat daar wordt gecoördineerd.

De verschillende planningsprocessen lopen inderdaad door elkaar, en op die manier is een compromisvoorstel uitgewerkt. Dat is een heel positieve evolutie. De opdracht die de gouverneur van ons heeft gekregen, heeft ze tot op heden met verve en glans uitgevoerd. Ik wil haar daar ook uitdrukkelijk voor bedanken.

Er loopt nu nog een overleg met de lokale landbouwers over de inrichting van de dijken, en ook met de lokale besturen over de eventuele inrichting van een fietspad. Deze discussies worden op dit moment nog gevoerd, maar ook daar is het einde van de tunnel in zicht. Het gaat enkel nog over het verfijnen van een aantal zaken.

Daarna kan de VMM het definitieve ontwerp en het aanbestedingsbestek opmaken. De VMM plant de bouwaanvraag en de aanbesteding nog eind dit jaar. Parallel zullen ook de grondverwervingen opgestart worden. We denken daarmee te kunnen starten in het voorjaar van 2014. Het einde van de werken zou dan tegen eind 2014 zijn.

Wat De Hellekens langs de Kleine Nete in Herentals betreft, ligt het knelpunt in de definitieve afzet van de grote hoeveelheid graafspecie die vrijkomt. Een aantal mogelijke opties, in het bijzonder de afvoer naar de werf van de N19 rond Kasterlee, zijn financieel niet haalbaar. Nieuwe pistes, waaronder de afvoer naar oude klei- en grindputten, zijn dat evenmin. De transport- en ontladkosten nemen immers heel fel toe. Andere infrastructuurwerken waarbij in grote ophogingen voorzien wordt, zijn in ontwerp, maar zullen de eerste jaren niet gerealiseerd worden. Momenteel onderzoekt de VMM al of de graafspecie van De Hellekens bouwtechnisch aan de vereisten voldoet om in deze ophogingen te worden gebruikt.

Op korte termijn blijft de kanaalplas in Mol een aangewezen plek om tegen aanvaardbare kosten nog een zinvolle bestemming aan de overtollige grondspecie te geven. Het gemeentebestuur en de gebruikers van de plas vragen, terecht, garanties dat het leefmilieu en

de omgeving niet verstoord worden. Dit wordt dus nog goed in kaart gebracht. De VMM heeft het onderzoek opgestart en voorziet in overleg. Het Waterbouwkundig Laboratorium en VITO zullen meetcampagnes en in-situ-onderzoek verrichten. De bedoeling is om de plaatselijke toestand, zoals de temperatuur, de helderheid en de waterstromingen grondig in kaart te brengen. Het onderzoek moet bovendien de invloed van het deponeren van grote hoeveelheden zand op de waterkwaliteit beoordelen.

Als deze testen gunstig zijn, is een veldproef met een echte lading zand aangewezen. Tijdens en na het lossen wordt dan opnieuw gekeken wat de resultaten zijn. Indien deze onderzoeken het nodige vertrouwen geven voor een succesvolle uitvoering van de werken, kunnen ze aanbesteed en uitgevoerd worden. Wellicht zullen de werken gespreid worden over verschillende jaren om de invloed op het toeristische seizoen en het zomerseizoen maximaal te beperken. Het is immers niet logisch om in het midden van de zomer, wanneer mensen daar aan recreatie doen, te beginnen met het storten van baggerspecie of zand. We moeten daar rekening mee houden. Soms is er een heel breed spectrum van actoren waarmee we rekening moeten houden. We doen dat ook, we treden ermee in overleg. We hebben op die manier ook resultaten geboekt. Soms gaat het trager dan we zouden willen, maar als de resultaten er eenmaal zijn, is er ook een draagvlak, en dat is heel belangrijk.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Voorzitter, minister, ik dank u voor het antwoord. Het ging ook over de andere dossiers, en het is interessant om ook daarvan een stand van zaken te krijgen en om vast te stellen dat er inderdaad op korte termijn iets zal gebeuren.

Wat De Hellekens betreft, blijf ik me zorgen maken over wat er zal gebeuren in de kanaalplas. Uw antwoord stelt me wel enigszins gerust. Ik denk dat het inderdaad heel erg aangewezen is dat we de resultaten van de onderzoeken afwachten, temeer omdat er een bijzonder recreatief gebruik is. We moeten toch weten wat de impact zal zijn op het milieu, op de stabiliteit, de ondergrond, de dijken en de oevers, maar ook op de helderheid van het water, want het is daar een bijzondere plaats voor wat de helderheid van water betreft.

Maar goed, ik ga mee met u de resultaten opvolgen. Ik ben ook heel blij met het feit dat u zegt dat u rekening zult houden met de actoren daar en dat er desgevallend, als er toch een dumping van het zand of van de graafspecie zou zijn, een spreiding in de tijd zal zijn. Ik hoop ook dat u blijft zoeken naar andere mogelijke oplossingen, al liggen die blijkbaar niet voor de hand.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

**Vraag om uitleg van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de luchtvervuiling en de gevolgen voor scholenbouw
- 1466 (2012-2013)**

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Voorzitter, minister, collega's, over het algemeen als het over Antwerpen gaat, zijn het Antwerpenaars die spreken. Bij dezen is er dus ook iemand uit Vlaams-Brabant die bekommerd is over de luchtkwaliteit in Antwerpen. De aanleiding is de VITO-studie (Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek) over luchtkwaliteit en gezondheidseffecten nabij twee scholen, één vlakbij een drukke verkeersweg en één school in een rustigere omgeving.

Wat opviel, was dat er meteen straffe conclusies aan werden gekoppeld. Onder meer de Antwerpse schepen van Onderwijs, de heer Marinower, zei letterlijk "dat de bouwplannen

van een aantal scholen in de stad toch kunnen doorgaan, nu uit onderzoek is gebleken dat de nabijheid van drukke snelwegen nauwelijks invloed heeft op de luchtkwaliteit in de klassen”.

Als ik die studie doorneem, lijkt me dat een wel heel ongenueanceerde conclusie, maar wat is uw mening hierover? Deelt u de redenering en de conclusie van de Antwerpse schepen?

Wat gebeurt er nu verder met deze studie? Aan de ene kant is het een uitgebreide en nieuwe studie, en die is heel positief. Maar aan de andere kant gaat het maar over twee scholen, en dat is statistisch weinig significant. Daaruit de conclusie trekken dat er geen gezondheidsrisico's zijn voor kinderen nabij drukke snelwegen of verkeerswegen, lijkt me niet gepast.

Ik kreeg graag uw mening hierover.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, mijnheer Sanctorum, in het onderzoek waarnaar u verwijst, werd onderzocht of er een verband kon worden gevonden tussen enerzijds de geïntegreerde blootstelling op school en thuis voor de lange termijn en de biomerkers, en anderzijds de blootstelling op de schoollocatie voor de korte termijn en ook daar de biomerkers.

Er werd een verband vastgesteld tussen de gehele blootstelling en de biomerkers. In deze gehele blootstelling heeft de thuisblootstelling ook een belangrijk aandeel. Er werd geen verschil vastgesteld tussen de leerlingen van de beide scholen betreffende de blootstelling en de gezondheidseffecten.

In dit onderzoek werd inderdaad een bufferend effect vastgesteld van de bebouwing tussen de openbare weg en de speelplaats die erachter gelegen is. We kunnen daaruit niet afleiden dat dit veralgemeend kan worden, daarvoor is dit onderzoek niet opgezet. Elke situatie moet individueel bekeken worden op specifieke kenmerken.

Het is dus niet mogelijk om op basis van dit onderzoek algemene beleidsconclusies te trekken over de inplanting van scholen. In de eerste plaats moeten we de luchtverontreiniging bij de bron zelf aanpakken om de blootstelling overal te verminderen, aangezien de totale blootstelling een rol speelt. Dit is eigenlijk de belangrijkste conclusie uit het onderzoek.

Daarom acht ik het belangrijk dat de maatregelen uit het luchtkwaliteitsplan van maart 2012 worden uitgevoerd en liefst zo snel mogelijk, en dat ook de stad Antwerpen verdere maatregelen neemt om de lokale luchtverontreiniging te reduceren. De belangrijkste conclusies uit de betreffende studie worden meegenomen in de verdere ontwikkeling van het beleid.

De eindrapporten van onderzoek, uitgevoerd in opdracht van de overheid, moeten volgens de regelgeving van openbaarheid van bestuur behandeld worden. Dit wil niet zeggen dat er gedetailleerde databankgegevens moeten worden rondgedeeld. Het spreekt voor zich dat de namen van de kinderen die werden onderzocht en dergelijke meer, niet worden vrijgegeven, want die zaken vallen onder de wet op de privacy. Al de rest valt onder de openbaarheid van bestuur.

In verband met bijkomend onderzoek is een belangrijk punt van vooruitgang dat een methode van biomonitoring voor verkeersblootstelling in deze studieopdracht op punt werd gesteld. Dit is een heel belangrijke verdienste van deze studie. Er werd een degelijke methode ontwikkeld waarbij zowel de blootstelling aan verkeerspolluenten als de gezondheidseffecten die er eventueel verband mee zouden kunnen houden, kunnen worden gemeten en bepaald.

De resultaten wijzen erop dat blijvende aandacht voor luchtkwaliteit en gezondheid vereist is. Beleidsmatig hebben we enerzijds het luchtkwaliteitsplan van maart 2012 uitgewerkt en anderzijds het 'Vlaams Actieplan Astma', allebei met lopende maatregelen gericht op deze problematiek. Er wordt ook nog verder onderzoek verricht in het kader van de opvolgstudie

'astma en allergie' en blijft het een aandachtspunt in verder onderzoek, onder andere in de volgende humane biomonitoringscampagne die door het Steunpunt Milieu en Gezondheid zal worden uitgevoerd.

De VMM neemt de nieuwe, gezondheidsrelevante parameters op in de luchtkwaliteitsmeetnetten. Sinds 2012 worden er een aantal nieuwe parameters gemeten bijvoorbeeld black carbon. Binnen het INTERREG-project Joaquin (Joint Air Quality Initiative) zal de VMM metingen van ultrafijne stofdeeltjes (UFP) opstarten. Binnen dit project zal ook verder onderzoek gedaan worden naar de gezondheidsimpact van verschillende parameters.

Wij gebruiken uiteraard de studies die uitgevoerd zijn voor beleidsondersteuning. Je kunt er hier en nu geen conclusies uit trekken voor de huidige scholengebouwen, maar het spreekt voor zich dat we de luchtkwaliteit moeten aanpakken. Dat is de bevestiging van iets wat we al wisten en waar we in Vlaanderen ook al aan werken.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben blij dat u dezelfde nuancering over de studie maakt als ik en dat u de mening van de Antwerpse schepen voor Onderwijs niet deelt. Hij poneert de boude stelling dat vandaag bewezen is dat drukke snelwegen geen invloed hebben op de luchtkwaliteit in klassen.

De vraag is wat er nu verder gebeurt met de studie. Nogmaals, het is een zeer interessante studie die interessante resultaten heeft opgeleverd. De allergietest zegt dat 13 procent van de volledige groep kinderen een of meerdere luchtwegallergieën heeft. 31 procent van de kinderen heeft waarden boven de drempelwaarden voor ontstekingen. Het zijn toch resultaten die ons tot enige sense of urgency moeten bewegen. U zegt dat we dat aan de bron moeten aanpakken. Er zijn ook tal van studies die uitwijzen dat kinderen nabij drukke verkeerswegen een lagere longfunctie hebben. Het wetenschappelijk materiaal is rijkelijk wanneer het gaat over gezondheidseffecten voor kinderen, over impact van verkeer.

Het is mij niet helemaal duidelijk wat er nu verder zal gebeuren wanneer het gaat over locaties van scholen, onder meer in Antwerpen. Die discussie woedt heel erg. Actiegroepen zoals Ademloos zijn zeer actief rond dat thema, en terecht. De discussie gaat erover of er een school mag komen bij drukke verkeerswegen of niet. In Nederland is zelfs bij wet verboden dat er scholen worden gebouwd op 300 meter van de autosnelweg. Dat is misschien een drastische maatregel, maar een waardevolle maatregel. In Vlaanderen zijn we daar natuurlijk nog niet aan toe. De discussie en de bezorgdheid hierover is wel duidelijk aanwezig.

De VITO-studie is een mooie aanleiding om het debat te voeren. Ik heb de indruk dat er interessante resultaten zijn. We kunnen daar eigenlijk geen beleidsrelevante conclusies uit trekken en voor de rest is het 'business as usual', maar daarmee zijn we geen stap vooruit. Wat zal er nu verder gebeuren, zeker in het kader van de Antwerpse discussies over die scholen?

De heer Bart Martens: Mijnheer Sanctorum, ik wil toch ook zeggen dat er een enorm probleem van ruimtelijke ordening en scholentekort is. Vorig weekend heb ik nog met een schooldirecteur van Antwerpen-Noord gesproken. Hij zei dat ze de oefening hadden gemaakt voor Antwerpen-Noord en Deurne-Noord, postcodes 2060 en 2100. Van de kinderen die in 2011 geboren zijn en die volgend jaar naar een kleuterklasje moeten kunnen, hebben er 1000 geen plaats. In Antwerpen is het zoeken naar elk plekje om scholen uit te breiden of nieuwe scholen te bouwen. Men heeft er echt niet de luxe om te kiezen.

Mijn zoon en dochter gaan naar de school waar u het over hebt. De school heeft uitbreidingsplannen die worden gedwarsboomd door een negatief advies van Volksgezondheid. Waar ga je nog scholen bouwen? Het kan toch ook niet de bedoeling zijn van Groen om enkel nog scholen in de groene rand te bouwen zodat 's morgens iedereen vanuit de stad met de auto zijn kinderen naar daar moet brengen. Dat is ook niet mogelijk.

Er is dus een gigantisch capaciteitstekort. Voor mij is de enige structurele oplossing op termijn de luchtkwaliteit te verbeteren. Er zijn trouwens niet enkel problemen langs de ring, maar ook in de grote corridors, de toevoerwegen binnen de stad waar er een canyoneffect is en de concentraties aan fijn stof vaak nog veel hoger liggen dan bijvoorbeeld aan de Singel of de ring. Als we het onmogelijk maken om daar scholen in te planten, dan vraag ik me af waar we met de kinderen wel naartoe mogen of moeten. We zullen dan vooral veel ‘automobiliteit’ creëren door scholen via een suburbanisatiepatroon in de groene rand rond Antwerpen in te planten. Ik denk niet dat dat het antwoord kan zijn op de maatschappelijke problemen die er vandaag zijn.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik zou het niet beter kunnen verwoorden. Het is ook wat ik daarnet heb gezegd: we moeten de luchtkwaliteit aanpakken. De ruimtelijke ordening speelt een belangrijke rol. Het is zo dat als er een milieuvergunning wordt aangevraagd, er rekening wordt gehouden met alle adviezen die er zijn. Het klopt ook dat er maatschappelijk gezien een aantal problemen zijn die we moeten oplossen.

Mijnheer Martens, u verwijst naar het negatief advies van Toezicht Volksgezondheid (ToVo). Bij ongeveer elke milieuvergunning in beroep die bij ons komt en die over Antwerpen gaat, is er altijd een negatief advies van ToVo omdat de algemene luchtkwaliteit van Antwerpen niet goed is. Het zou er dus op neerkomen dat we in Antwerpen geen enkele milieuvergunning meer kunnen afleveren. Het gaat dus nog verder dan enkel de scholenproblematiek.

De heer Hermes Sanctorum: Voor alle duidelijkheid: ik ben ook voorstander van een beleid waarbij de bron wordt aangepakt. Niemand zal dat ontkennen. Ik heb er trouwens al initiatieven rond genomen. Uiteraard ben ik ook geen voorstander van het verhuizen van alle scholen naar een soort van ‘gordel’ rond Antwerpen.

Maar ik herhaal mijn vraag nog eens graag: wat is nu de volgende stap? Er is duidelijk een bezorgdheid die we allemaal delen. Deze VITO-studie zegt nog maar eens dat we het probleem bij de bron moeten aanpakken, maar er is geen verdere finaliteit. Intussen blijft de bezorgdheid in Antwerpen bestaan.

Voorzitter, u bent dan blijkbaar een ervaringsdeskundige, maar ik veronderstel dat u ook bezorgd bent over de luchtkwaliteit. De vraag is wat we verder gaan doen. De discussie over de luchtkwaliteit – en breder dan enkel over scholen of over Antwerpen – blijft op hetzelfde punt staan. Ik heb het ook al een paar keer aangehaald tijdens de bespreking van de beleidsbrieven: zeker als het gaat over verkeer, worden er geen stappen voorwaarts gezet. Minister, dat kunt u toch moeilijk ontkennen. De blootstelling aan fijn stof is de afgelopen jaren gestegen.

U maakt altijd graag de vergelijking met dertig jaar geleden, en zegt dan dat er een positieve evolutie is. De laatste jaren worden we echter geconfronteerd met een stijging van de blootstelling aan fijn stof. Er zijn tal van indicatoren waarbij we het slechter doen. Vaak zijn die verkeersgerelateerd. Intussen doen we wel wat studiewerk – en dat is allemaal heel boeiend – en wordt het probleem nog eens aangekaart in het parlement. Er worden echter geen stappen voorwaarts gezet, en dat stoort me.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Sanctorum, men kan in het milieubeleid twee keuzes maken. Uw keuze is een studie maken en de zaken plots op een volledig andere manier aanpakken. Mijn beleid is anders. Wij pakken de zaken planmatig aan. Wij hebben een luchtkwaliteitsplan dat is aangepast sinds maart 2012 met een aantal bijkomende maatregelen, onder meer op het vlak van mobiliteit. Er zijn tal van maatregelen die concreet worden uitgevoerd. Als u dus zegt dat er niets gebeurt, dan klopt dat niet. Het is niet omdat er een studie verschijnt dat het volledige plan moet worden herzien. Wij zullen wel rekening

houden met die studie, dat heb ik daarnet al gezegd. We kunnen ons beleid daar op sommige punten op afstemmen. We gaan echter niet zomaar afstappen van een plan dat ook is besproken met alle actoren. Ook in de stad Antwerpen werkt men aan die luchtkwaliteit. Als u dus zegt dat er niets gebeurt, dan ben ik het daar absoluut niet mee eens.

Die studie heeft haar verdiensten. Zij bevestigt wat we eigenlijk al wisten, namelijk dat we aan die blootstelling en aan de uitstoot van fijn stof moeten werken. Dan doen we ook in het luchtkwaliteitsplan.

De heer Hermes Sanctorum: Dat is de essentie van dit beleid: plannen maken en studies meenemen. Dat is een mooie samenvatting van het huidige beleid. We zijn het duidelijk niet eens, dat is al gebleken na alle vragen en interpellaties die ik hier al heb gesteld.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Gwenny De Vroe tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over Fost Plus en OVAM - 1490 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Minister, ik wil in eerste instantie verwijzen naar een actuele vraag die ik u heb gesteld op 16 mei 2012. U hebt me toen gewezen op de 0,5 euroregeling. Ik citeer u: "Middelen worden opgehaald om een beleid te voeren."

Ik heb mij sindsdien verder verdiept in deze regeling. Via een schriftelijke vraag hebt u me de verschillende relevante documenten en verslagen bezorgd. Ik dank u daarvoor.

Artikel 13, paragraaf 1, van het interregionaal samenwerkingsakkoord bepaalt dat Fost Plus per jaar en per inwoner 0,5 euro moet bijdragen aan de financiering van het beleid van de gewesten inzake preventie en beheer van verpakkingsafval. Het gaat dus over beleid dat moet worden gefinancierd. In de overeenkomst tussen het Vlaamse Gewest en Fost Plus met betrekking tot de besteding van de middelen staat dat Fost Plus maandelijks een twaalfde van de in dat jaar verschuldigde bijdragen moet storten aan het Vlaamse Gewest.

Voor deze bijdrage van Fost Plus heeft het Vlaamse Gewest in 2010 een overeenkomst afgesloten die bepaalt dat Fost Plus zelf haar eigen belastinggeld mag beheren op een eigen rekening. Deze overeenkomst bepaalt ook dat de OVAM jaarlijks tegen oktober zelf een voorlopig werkprogramma met de eraan gekoppelde financiële middelen uitwerkt. Het is ook evident dat de administratie haar eigen beleid uitstippelt, zelfs al wordt dat geld beheerd door de belastingplichtige en belanghebbende zelf.

Over de besteding wordt regelmatig vergaderd tussen de OVAM en Fost Plus. De verslagen van deze vergaderingen vormen interessante lectuur. Ik heb ze dan ook allemaal gelezen. Minister, wie de verslagen naleest, merkt op dat de rol van Fost Plus in de besteding van de middelen en sterker nog in de bepaling van het beleid in de loop der jaren steeds groter is geworden. Ik geef een aantal voorbeelden en vaststellingen, deels op basis van een verdere navraag bij collega's die erg betrokken zijn bij het gemeentelijk beleid ter zake.

Volgens de bepalingen van het akkoord stippelt de OVAM een werkprogramma uit en legt ze dat ter bespreking voor. In het verslag van 26 oktober staat dat Fost Plus zelf een voorstel van werkprogramma voor 2013 opmaakt en ter bespreking voorlegt. Een privéorganisatie met duidelijke eigen belangen mag blijkbaar zelf een inhoudelijk beleidsvoorstel met de eraan gekoppelde financiële middelen uitwerken.

Meer en meer blijkt het budget van de 0,5 euro door Fost Plus gebruikt te worden voor uitgaven die ze vroeger uit eigen budget haalde. Van extra ruimte voor nieuw beleid is dus alsmaar minder sprake. De animaties voor scholen werden vroeger volledig uit eigen budget

betaald, nu voor meer dan de helft uit de publieke middelen van de 0,5 euro. De ontvangst van buitenlandse bezoekers door Fost Plus wordt betaald uit de 0,5 euroregeling, idem voor de kosten verbonden aan het opzetten van internationale projectoproepen. Ook sommige studies die worden uitgevoerd bijvoorbeeld over de logistieke efficiëntie van de inzameling, lijken veel meer op maat van Fost Plus dan wel op basis van beleidsoverwegingen van algemeen belang. Steeds meer neemt Fost Plus de regie van het beleid over ten nadele van de OVAM.

Tot slot kunnen we zelfs vaststellen dat Fost Plus als een van de betrokken spelers in het verpakings- en zwerfvuildebat met heel eigen belangen die verschillend kunnen zijn van deze van het gewest en de gemeenten, via het 0,5 euro-overleg een onevenwichtig grote beleidsbepalende rol krijgt. Zo is Fost Plus ertegen gekant dat de middelen van de 0,5 euroregeling worden ingezet voor subsidies aan gemeenten. Fost Plus wil immers zo veel mogelijk de middelen kunnen uitgeven voor eigen acties. Keer op keer merken we in de verslagen dat Fost Plus, een privéorganisatie nota bene, de OVAM wijst op haar plicht om de subsidies te verlagen.

Over de inzameling van papier werd een studie uitgevoerd binnen het 0,5 eurobudget, met een studie bureau dat door Fost Plus werd betaald. Fost Plus weigert tot op heden om de verhoogde kosten van papierinzameling via rolcontainers of ondergrondse containers te betalen. Enkel het goedkopere systeem met kartonnen dozen, dat nochtans zeer arbeidsonvriendelijk is en aanleiding geeft tot veel zwerfvuil maar goedkoper is, wordt door Fost Plus aanvaard. Hoewel de papierinzameling een aangelegenheid is met belang zowel voor de OVAM, voor Fost Plus als voor de gemeenten en de privé-inzamelaars, lezen we in de verslagen van de werkgroep 0,5 euro dat de OVAM en Fost Plus zijn overeengekomen om de beleidsconclusies die aan de studie moeten worden gegeven, in onderling overleg te bespreken.

Via het overleg 0,5 euro heeft Fost Plus blijkbaar een unieke en geprivilegieerde voorafname op de beleidsconclusies.

Minister, is volgens u de rol van Fost Plus in de besteding van de middelen en in de bepaling van het beleid in de loop van de jaren niet groter geworden?

Is het niet de taak van de overheid om een eigen beleid uit te stippelen? Waarom maakt de OVAM niet zelf een ontwerp van werkprogramma voor 2013 op zoals bepaald in de overeenkomst?

Moet het Vlaamse Gewest het betrokken budget en de bijhorende beleidsbepaling niet zelf opnieuw in handen nemen? Is het niet de opdracht van de OVAM om het beleid te sturen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Er wordt jaarlijks een werkprogramma 0,5 euro opgesteld. Veel acties lopen langer dan een jaar en komen dus terug in het werkprogramma van een volgend werkjaar.

In het kader van een goed partnership voert Fost Plus een aantal van deze acties daadwerkelijk uit, steeds met opvolging en controle door de OVAM. Het is positief dat Fost Plus daarvoor personeel inzet. Dit zijn uitgaven voor Fost Plus die boven op de bijdrage via de 0,5 euroregeling komen. Voor andere acties is de OVAM duidelijk de uitvoerende partij. Bijvoorbeeld de aanpak van het zwerfvuilprobleem, waaraan een aanzienlijk deel van de middelen wordt toegekend, is in handen van het netheidsnetwerk bij de OVAM. In de stuurgroep die het zwerfvuilbeleid coördineert, is bovendien naast Fost Plus en de OVAM, ook VVSG-Interafval (Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten) vertegenwoordigd.

Wat de opmaak van het jaarplan betreft, brengt zowel de OVAM als Fost Plus jaarlijks voorstellen aan voor nieuwe acties. De OVAM vraagt daarbij ook de insteek aan de VVSG. De OVAM waakt erover dat alle acties worden gekoppeld aan het Vlaamse beleid en de eigen

acties, en heeft ook het finale recht om een voorstel te formuleren dat definitief door mij wordt goedgekeurd. De OVAM zorgt er ook voor dat relevante partners zoals de VVSG, dus de lokale besturen, en de Federatie van Bedrijven voor Milieubeheer (Febem) worden betrokken bij de uitvoering van de projecten, indien nodig en nuttig. Bovengeschetst stramien werkt sinds een aantal jaren naar voldoening bij de opmaak en uitvoering van het actieplan. Fost Plus heeft, net als de OVAM, een rol in de uitvoering van de acties voor de besteding van de middelen, maar het is niet zo dat die rol de afgelopen jaren groter geworden zou zijn. In het kader van de nieuwe erkenning, die in principe tegen einde 2013 aan Fost Plus moet worden verleend, zal bovendien verder worden verfijnd welke taken Fost Plus met eigen middelen moet uitvoeren en wat via de middelen van de halve euro kan gebeuren.

Ik wil nog enkele andere vaststellingen die u deed in de juiste context te plaatsen. Sinds 2009 is er 4,68 miljoen euro van de bijdrage van de halve euro besteed aan subsidies voor de gemeenten. Op een jaarlijkse bijdrage van ongeveer 3 miljoen euro is dit toch een niet onaanzienlijk deel. Ik leid hier niet uit af dat de tegenstand van Fost Plus hiertegen zo groot is. Het was een bewust voorstel van de OVAM, dat ik gevolgd heb, om veegwagens vanaf 2013 niet langer meer te subsidiëren en de beschikbare middelen te gebruiken voor maatregelen die directer bijdragen aan de realisatie van het beleid. Ik heb het dan bijvoorbeeld over het diftarsysteem of de 'diftarisering', die veel grotere financiële inspanningen van de gemeentebesturen vraagt.

Voor de ontvangst van buitenlandse bezoekers worden de middelen van de halve euro alleen gebruikt indien dit een samenwerking met de OVAM betreft. Voor 2010 betreft dit 3800 euro en voor 2012 52.679 euro, waarvan 50.000 euro op vraag van VVSG-Interafval betrekking heeft op ondersteuning van de voorbereiding van het ISWA-congres (International Solid Waste Association) dat in Antwerpen plaats heeft in 2015. In ruil hiervoor zal het thema verpakkingsafval en het Vlaamse beleid hierrond een van de onderwerpen op het congres zijn. Het is een prestatie dat we dat naar Antwerpen kunnen halen. De studie rond de logistieke efficiëntie van de inzameling werd in het werkprogramma opgenomen. Er is ook een verslag van februari 2012 en het is ook een vraag van de VVSG. Zoals reeds aangegeven, bepaalt de Vlaamse overheid via de OVAM wel degelijk haar eigen beleid en zorgt zij ervoor dat de acties wel degelijk worden uitgevoerd en daar ook in passen.

Wat de opmaak van het ontwerp van actieprogramma betreft, verwijst u naar het verslag van de vergadering van 26 oktober 2012 waarin staat dat Fost Plus een voorstel doet van ontwerpprogramma. Dit is gebaseerd op projectvoorstellen die zowel door de OVAM, door de VVSG als door Fost Plus werden ingediend. Deze voorstellen werden besproken op de vergadering van 25 september en 26 oktober. Dit staat ook zo in het verslag, bij punt 2. Aan Fost Plus werd dus niet gevraagd om een volledig nieuw, eigen voorstel te schrijven, maar om administratief werk uit te voeren. Het is gewoon een praktische afspraak tussen Fost Plus en de OVAM. Voor alle duidelijkheid: dit houdt niet in dat de OVAM geen eigen voorstel gedaan heeft.

Het is de Vlaamse overheid die het materialenbeleid in het algemeen en het verpakkingsbeleid in het bijzonder stuurt. Het verpakkingsbeleid past in het interregionaal samenwerkingsakkoord betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval. Zoals u weet, is Fost Plus een belangrijke partner in het beheer van huishoudelijk verpakkingsafval. Daarom werd er een overlegorgaan opgericht, de stuurgroep halve euro, ten behoeve van het opstellen van het jaarlijkse werkprogramma en voor de opvolging ervan. Ik ben ervan overtuigd dat in overleg betere resultaten kunnen worden gehaald. Dit is ook een rode draad door mijn beleid: niet alleen goed plannen maar ook overleggen. Het is ook een uitvoering van het Vlaams Materialenprogramma in het kader van duurzaam materialenbeleid, wat steeds mijn uitgangspunt is geweest. Overheden, bedrijven, onderzoeksinstellingen en ngo's werken samen om de overgang te maken van afvalbeleid naar materialenbeleid.

Mevrouw De Vroe, ik hoop op die manier een aantal van uw bedenkingen, opmerkingen of uw vrees te hebben kunnen wegnemen. Ik maak me niet de illusie dat u volledig tevreden bent, maar ik denk dat toch een en ander verduidelijkt is.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Minister, dat er een goede samenwerking is tussen de OVAM, uw kabinet en Fost Plus is zeker een heel goede zaak. Dat is altijd positief.

Ik heb die verslagen allemaal doorgenomen. Ik weet niet of u dat al eens hebt gedaan. Dan zie je echt wel dat er een verregaande beleidsbeïnvloeding is. Het is interessant om dat eens in detail te bekijken. Mijn conclusie als ik dat lees – ik kan verkeerd zijn – is dat de OVAM gewoon te weinig personeel heeft om dat beleid zelf uit te stippelen en dat dat nu gewoon op kosten van Fost Plus gebeurt, met veel minder beleidsvisie. Ik denk toch dat het de bedoeling is van de Vlaamse overheid om wat zwerfvuil en dergelijke betreft, een duidelijke visie te hebben en om zelf de lijn te bepalen. Als ik die verslagen lees, vind ik dat te weinig terug. Volgens mij is er echt wel een personeelsgebrek of iets dergelijks bij de OVAM. Ik kan verkeerd zijn, maar het is mijn indruk.

Ik wil gewoon vragen dat u eens bekijkt hoe ver de regierol van Fost Plus gaat. Ik herinner me nog de actuele vraag die ik heb gesteld en het voorstel van resolutie dat ik heb ingediend met betrekking tot het scheiden van afval op openbare plaatsen, langs snelwegen enzovoort. Ik herinner me dat Fost Plus toen op zeer korte termijn van visie is veranderd. Ik heb dat in de verslagen allemaal opnieuw kunnen lezen. Het was wel interessant. Ik vind het zeer verregaand. Minister, ik wil vragen dat u eventueel met de mensen van de OVAM eens bekijkt dat ze opnieuw de pen zelf ter hand nemen en zoals de overeenkomst bepaalt, het werkprogramma zelf uitschrijven met de accenten die de Vlaamse Regering zelf wil leggen, en dan kan die goede samenwerking en het overleg plaatsvinden. De goede samenwerking met Fost Plus is zeker een pluspunt. Ik vind het echter wel belangrijk dat de pen wordt vastgehouden door de OVAM.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik heb daar niet zo veel op te zeggen, in die zin dat ik het er niet mee eens ben. Het is niet zo dat er een verregaande beïnvloeding is en dat wij niets te zeggen zouden hebben, integendeel. De eindbeslissing ligt bij mij, ligt puur politiek. De OVAM houdt absoluut het scenario en de teugels goed vast. Ik zie daar niet echt een probleem. Ik denk dat u dat verkeerd inschat op basis van die verslagen. Misschien moeten die op een andere manier opgemaakt worden. We zullen die suggestie doen. *(Gelach)*

Het is niet zo. De OVAM houdt effectief dat scenario goed in handen en Fost Plus bepaalt niet zomaar het beleid. Misschien moeten we dat duidelijker naar buiten laten komen. Maar het is in elk geval niet zo, mocht die perceptie er zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■